

Het bodemsaneringsfonds voor tankstations

Achtergronddossier

20 september 2007

Inhoudstafel

1. INLEIDING	3
2. HISTORIEK EN WETTELIJK KADER	4
3. DOELSTELLINGEN	5
4. DOELGROEPEN	5
5. VOORWAARDEN EN TUSSENKOMST	6
6. INDIENINGSTERMIJN	6
7. EVALUATIE	6
8. FINANCIERING	7
9. STATUS	7
10. HET VERLOOP VAN EEN SANERING	7
11. INFORMATIEKANALEN	9
12. BESLUIT	10
13. MEER INFORMATIE VOOR DE PERS	10
14. MEER INFORMATIE VOOR DE EXPLOITANTEN, EIGENAARS EN FEITELIJKE GEBRUIKERS	10

1. INLEIDING

Dit achtergrond dossier geeft een duidelijk inzicht in het BOFAS initiatief dat op 26 maart 2004 officieel van start is gegaan. BOFAS is een fonds opgericht om de historische bodemverontreiniging van tankstations in België op een gestructureerde manier aan te pakken.

In dit document komen eerst de Historiek en het Wettelijk kader aan bod. Dankzij een uitbreiding van het SWA via het Protocol, wordt BOFAS opnieuw opengesteld voor een periode van 6 maanden, ditmaal aan ALLE eigenaars van een terrein waar vroeger een tankstation heeft gestaan. Tankhouders die hun activiteiten verderzetten kunnen ook opnieuw een dossier indienen onder bepaalde voorwaarden.

De secties: Doelstellingen, Doelgroepen, Voorwaarden en Tussenkomenst, Indieningstermijn en Evaluatie geven meer uitleg over de werking van de vzw.

Tot slot wordt een duidelijk overzicht gegeven van de beschikbare informatiekanalen.

2. HISTORIEK EN WETTELIJK KADER

BOFAS werd opgericht om een eenduidig antwoord te bieden aan de aanpak van de historische bodemverontreiniging van tankstations in België.

De raad van beheer van de vzw is samengesteld uit een representatieve vertegenwoordiging door leden van de volgende beroepsorganisaties:

- De Belgische Petroleum Federatie (BPF)
- De Belgische Federatie der Brandstofhandelaars (BRAFCO)
- De Belgische Petroleumunie (BPU)
- De Bond van de garagistenberoepsverenigingen
- De Belgische Confederatie van de Autohandel en Reparatie en van de Aanverwante sectoren (FEDERAUTO)

Het **Samenwerkingsakkoord (SWA)** dat ondertekend werd door de diverse gewesten en de federale overheid, ligt aan de basis van BOFAS. Dit akkoord houdt in dat, hoewel milieuaangelegenheden zoals bodemsanering van tankstations een gewestelijke bevoegdheid is, er toch uniforme regels en maatregelen gelden voor heel België. Het SWA biedt de vzw BOFAS de mogelijkheid om een uniforme financiële tussenkomst aan te bieden aan alle tankstations in België die voldoen aan de voorwaarden, vastgelegd in het SWA.

Om de onafhankelijkheid van het (BOFAS) fonds te vrijwaren werd in het samenwerkingsakkoord vastgelegd dat de **Interregionale Bodemsaneringscommissie (IBC)** controle uitoefent op de werking van BOFAS. Daarnaast heeft de IBC ook de officiële erkenning toegekend aan BOFAS op 26/03/04. De IBC wordt bemand door twee vertegenwoordigers uit elke regio.

De IBC heeft volgende taken en bevoegdheden:

- Verlenen van de erkenning van het (BOFAS) fonds, het opheffen of schorsen van haar erkenning, alsook voorwaarden tot erkenning wijzigen.
- Nazien of het fonds de aan haar toevertrouwde taken uitvoert en verplichtingen naleeft.
- Goedkeuren of afkeuren van het jaarlijks saneringsprogramma.
- Mogelijkheid tot opleggen van administratieve geldboetes aan het BOFAS.

Het **Protocol** dat werd goedgekeurd op 20 september 2007 door de diverse gewesten en de federale overheid, bepaalt dat **ALLE** eigenaars waar ooit een tankstation heeft gestaan, nu ook in aanmerking komen voor een tussenkomst van BOFAS, daar waar het eerste SWA een beperking had ingebouwd vanaf 1993. Verder kunnen eigenaars of uitbaters die hun tankstation blijven uitbaten een beperkte tussenkomst krijgen van maximaal 62.000 EUR. Ook uitbaters die reeds gestart zijn met de sanering voor 1 januari 2000, komen nu in

aanmerking voor een beperkte terugbetaling van de werken die na 1 januari 2000 uitgevoerd zijn .

3. DOELSTELLINGEN

Het doel van BOFAS is de sanering van de historische bodemvervuiling van tankstations in België mogelijk te maken. Om dit doel te bereiken heeft BOFAS een aantal specifieke taken toegewezen gekregen:

- Informeren van de exploitanten, eigenaars en feitelijke gebruikers van tankstations of gronden waarop deze werden geëxploiteerd.
- Controleren van de aanvraagdossiers voor tussenkomst of deze voldoen aan van de wettelijk vastgelegde voorwaarden die een tussenkomst van het fonds mogelijk maken.
- In het geval van definitieve stopzetting wordt een mandaat verleend aan BOFAS voor financiële en operationele tussenkomst bij de bodemsanering van het tankstation;
- In het geval van voortzetting exploitatie of een sanering bij wijze van overgangsmaatregel zal BOFAS adviseren, controleren en de kosten terugbetalen met een maximale limiet van 62.000 EUR.

4. DOELGROEPEN

BOFAS richt zich tot de exploitant, eigenaar of feitelijke gebruiker van een tankstation. Een korte beschrijving van deze terminologie:

- De **exploitant**: de persoon die het tankstation uitbaat en wettelijke vergunningshouder is.
- De **eigenaar**: de wettelijke eigenaar van het verontreinigd terrein.
- De **feitelijke gebruiker**: de persoon, andere dan de exploitant en eigenaar, die voor eigen rekening de feitelijke controle over het verontreinigd terrein heeft.

Elk van deze categorieën kan een aanvraag tot tussenkomst bij BOFAS indienen.

5. VOORWAARDEN EN TUSSENKOMST

Afhankelijk van de situatie waarin de aanvrager zich bevindt, werden bijzondere voorwaarden opgesteld waaraan de aanvrager moet voldoen om in aanmerking te komen voor een financiële en/of operationele tussenkomst van BOFAS. Bij het opstellen van deze voorwaarden wordt een onderscheid gemaakt tussen de volgende scenario's:

- Sluiting van het tankstation:
  - Bij sluiting zonder uitgevoerde of opgestarte sanering, komt BOFAS volledig tussen bij de financiering en bewerkstelling van de bodemsanering.
  - Bij sluiting met reeds opgestarte sanering komt BOFAS volledig tussen in de bodemsaneringskosten van de station-eigen verontreiniging. (ook wel: Sanering bij wijze van overgangsmaatregel in het kader van een sluiting genoemd).

- Voortzetting of vernieuwing van het tankstation:
  - Bij voortzetting, komt BOFAS (gedeeltelijk) tussen in de bodemsaneringskosten waarbij de financiële tussenkomst beperkt is tot 62.000 EUR. De bodemsanering wordt door de aanvrager uitgevoerd en BOFAS heeft hier enkel een advies en controlefunctie.
  - Bij voortzetting met opgestarte sanering, komt BOFAS (gedeeltelijk) tussen in de bodemsaneringskosten, waarbij de financiële tussenkomst beperkt is tot 62.000 EUR (ook wel: Sanering bij wijze van overgangsmaatregel in het kader van een voortzetting genoemd).

Het oriënterend bodemonderzoek voorafgaand aan het indienen van een dossier is ten laste van de eigenaar en wordt gemiddeld geraamd op 2.500 EUR.

6. INDIENINGSTERMIJN

Alle tankstationhouders die voldoen aan de voorwaarden van het Samenwerkingsakkoord kunnen een dossier indienen op 2 verschillende manieren: hetzij elektronisch, hetzij schriftelijk. De aanvrager moet zijn dossier indienen ten laatste op 20 maart 2008.

Om de afhandeling van de dossiers te optimaliseren, is het aan te raden om zich te laten begeleiden door een milieudeskundige.

7. EVALUATIE

BOFAS voorziet voor elke aanvraag een maximale periode van drie maanden om het ingediend dossier te evalueren op grond van de wettelijk vastgelegde voorwaarden.

1. Bij een positieve beoordeling wordt het dossier door BOFAS volledig en ontvankelijk verklaard binnen de vooropgestelde termijn.
2. Bij een negatieve beoordeling, omdat het dossier onvolledig werd ingevuld, krijgt de aanvrager één maand de tijd om zijn dossier aan te vullen.
3. Indien de aanvrager niet voldoet aan alle voorwaarden die eigen zijn aan zijn situatie, dan zal het dossier onontvankelijk verklaard worden.

8. FINANCIERING

De financiering van het fonds gebeurt volgens een 50/50 verhouding. De helft van de kosten worden gedragen door de petroleumsector. De andere helft wordt gedragen door de automobilist volgens het principe van “de vervuiler betaalt”.

Indien de maximumprijs wordt doorgerekend aan de automobilist dan betaalt hij voor een liter benzine 0,0030 EUR meer en voor een liter diesel 0,0020 EUR meer. In de praktijk betekent dit voor een automobilist, die gemiddeld 10.000 km per jaar rijdt, ongeveer 2 EUR per jaar.

Het fonds heeft een erkenning voor tien jaar verkregen met een mogelijke verlenging van vijf jaar en wil binnen deze termijn haar opdracht vervullen.

9. STATUS

In het vorige samenwerkingsakkoord hebben eigenaars of uitbaters van gesloten tankstations of van voortzettingen een aanvraag voor sanering ingediend maar er waren een aantal beperkende maatregelen (bv. sluiting na 1993). De respons hierop was enorm. BOFAS ontving in totaal 1.338 dossiers voor sluitingen en 1.269 dossiers voor voortzettingen.

In 2006 heeft BOFAS een 100-tal bodemsaneringsprojecten van gesloten tankstations opgestart in Wallonië en Vlaanderen.

In 2007 zal BOFAS ongeveer hetzelfde aantal projecten opstarten. In totaal zullen meer dan 1.000 sites worden gesaneerd gespreid over 10 jaar. Elk project heeft een gemiddelde kost van 100.000 EUR.

Volgens schattingen zijn er een 400-tal dossiers in België die in aanmerking komen dankzij de nieuwe regelgeving (het Protocol), waarvan 240 in Vlaanderen, 120 in Wallonië en 40 in Brussel.

10. HET VERLOOP VAN EEN SANERING

HET SANERINGSPROJECT: 2 BELANGRIJKE FASES

In de eerste fase worden de voorbereidingen getroffen om de werken uit te voeren. Deze voorbereidingen worden uitgebreid beschreven in een bodemsaneringsplan aan de hand van

de resultaten van het Oriënterend Bodemonderzoek(OBO) en Beschrijvend Bodemonderzoek (BBO).

In de tweede fase starten de effectieve werken, die bestaan uit civieltechnische werken en indien nodig in-situ sanering.

Elke fase moet dan ook nog onderverdeeld worden in een fase van uitvoering door BOFAS (en/of derden) en een fase van goedkeuring door de overheid. Het proces is dus vrij complex maar wordt zo efficiënt mogelijk geleid door de projectleider van BOFAS.

HET BODEMSANERINGSPLAN: HET BASISDOCUMENT IN DE SANERINGSWERKEN (DUUR: 1 TOT 2 JAAR)

In een eerste fase stelt BOFAS een uitgebreid bodemsaneringsplan op waarin de uitvoering van de bodemsanering wordt beschreven. Hiervoor heeft BOFAS voorafgaand een Beschrijvend Bodemonderzoek uitgevoerd dat een duidelijk beeld geeft van de aard van de vervuiling. Het uitvoeren van dit onderzoek duurt ongeveer 6 maanden.

BOFAS kiest steeds voor de beste technische oplossing waarvan de kostprijs in verhouding is tot het te bereiken resultaat. Deze oplossing wordt nadien goedgekeurd door de overheid, binnen een periode van 6 maanden. Nadien schrijft BOFAS een bestek uit om de opdracht uit te besteden aan de best gekwalificeerde aannemer voor het project. Wekelijks lanceert BOFAS zo tientallen tenders om alle deelaspecten van een project te laten uitvoeren.

CIVIELTECHNISCHE WERKEN: DE EERSTE STAP IN DE UITVOERING VAN DE SANERINGSWERKEN (DUUR: 1 TOT 6 WEKEN)

Bij de start van de civieltechnische werken wordt een vergadering georganiseerd waarin de diverse partijen (eigenaar, aannemer en BOFAS) al hun vragen kunnen stellen over het saneringsproces en de tijdslijn van de werken. Deze vergaderingen gebeuren op regelmatige basis en houden de eigenaar de hoogte van het verloop van de werken.

De saneringstechniek die bij vervuiling door vloeibare brandstoffen wordt toegepast bestaat erin om de vervuilde grond af te graven tot op het waterniveau en de drijfslag van minerale olie weg te nemen. In de meeste gevallen moet het grondwater worden verlaagd door het weg te pompen

zodat men verder kan graven tot alle verontreinigde grond is weggenomen. De verontreinigde grond wordt dan afgevoerd en in een erkend centrum voor grondreiniging verwerkt. BOFAS tracht de werken steeds zo te organiseren dat de eigenaar of gebruiker van de site zo weinig mogelijk hinder ondervindt.

IN-SITU SANERING: DE FINALE STAP IN DE UITVOERING VAN DE SANERINGSWERKEN

(DUUR: 6 MAAND TOT 2 JAAR)

Indien nodig wordt nadien de in-situ sanering opgestart. Filters en leidingen worden geplaatst op de site om het water en/of de grond verder te zuiveren via een pompsysteem.

Tijdens deze fase kan de eigenaar zijn terrein terug in gebruik nemen. BOFAS plaatst het pompsysteem in een hoek van het terrein zodat het de eigenaar niet belemmert en de bodemsaneringsdeskundige het proces verder kan opvolgen.

De door BOFAS meest gebruikte techniek bij vervuiling door benzine is 'venting', een techniek waarbij lucht in de grond wordt geblazen zodat de benzine als het ware vervliegt. Dit proces duurt gemiddeld 6 maanden tot één jaar. Bij vervuiling door diesel gebruikt men een gelijkaardige 'verluchtingstechniek' waarbij lucht de aerobe bacteriën in diesel afbreekt. Dit proces duurt gemiddeld ongeveer één tot twee jaar.

11. INFORMATIEKANALEN

BOFAS maakt gebruik van diverse informatiekkanalen om haar doelgroepen op de hoogte te houden van haar activiteiten.

www.bofas.be

Het centrale informatiekanaal waarop de potentiële aanvrager alle informatie vindt is de website van BOFAS. Hij vindt er onder andere:

- De standaarddocumenten voor het indienen van zijn aanvraag
- Algemene status van de saneringsdossiers
- 'Vraag en Antwoord' lijst

Ook de milieudeskundige vindt er uitgebreide informatie aangaande het wettelijk kader van BOFAS. Iedere geïnteresseerde kan er terecht voor een globale stand van zaken rond de saneringsprojecten en de aanvragen bij BOFAS.

Regionale Media-acties

BOFAS zal de bewoners van de provincie op de hoogte brengen van het nieuwe Protocol via de regionale media.

Informatiekit voor alle gemeenten in België:

Alle gemeenten in België hebben een informatiekit ontvangen rond het nieuwe Protocol bestaande uit:

- Postermateriaal
- CD-rom/DVD met informatiefilm en een type advertentie om eventueel te plaatsen in het gemeentelijk magazine
- Informatiefolder

Advertentiecampagne

BOFAS plant een kortlopende en intensieve informatiecampagne in een aantal Belgische magazines en dagbladen.

12.BESLUIT

Exploitanten, Eigenaars of Feitelijke eigenaars kunnen een aanvraag indienen tot en met 20 maart 2008 wanneer zij voldoen aan de wettelijk vastgelegde voorwaarden die afhankelijk zijn van hun situatie.

13.MEER INFORMATIE VOOR DE PERS

Gelieve contact op te nemen met:

Porter Novelli

Sylva De Craecker/Molly Verbeeck

Boulevard Louis Mettewie 272

1080 Brussel

Tel: 02/413.03.40

GSM: 0478/27.93.62 of 0476/90 36 46

14.MEER INFORMATIE VOOR DE EXPLOITANTEN, EIGENAARS EN FEITELIJKE GEBRUIKERS

www.bofas.be

Beroepsfederaties

Aanvragers kunnen contact opnemen met participerende beroepsfederaties (ook als zij geen lid zijn):

- FEDERAUTO   Tel. 02/778 62 17   martine.vanheers@federauto.be,
www.federauto.be
- BRAFCO   Tel. 02/502 42 00   johan.mattart@brafco.be
www.brafco.be
- BPF   Tel. 02/508 30 00   info@petroleum.be
www.petroleum.be
- BPU   Tel. 02/255 21 80   info@octaplus.be
www.octaplus.be
- Bond van de Garagisten Beroepsverenigingen

Tel. 02/529 59 24

meganck.julien@pi.be

Milieucoördinatoren

Voor een lijst van de milieudeskundigen of de milieucoördinatoren kan de naar de website: www.vmd-vmc.be.

Het staatsblad

Voor meer informatie omtrent de wettelijke bepalingen in verband met bodemsanering van tankstations, kan hij de website raadplegen: www.staatsblad.be

BOFAS

Voor meer specifieke vragen, kan hij terecht bij BOFAS:

- Via E-mail   info@bofas.be
- Telefonisch   02/788.29.00
- Per Fax   02/788.29.99